

Pasiekimų vertinimas

Užsienio kalba (pirmoji)

Kokybiniai ir kiekybiniai mokinių užsienio kalbos atlikčių požymiai yra pagrindiniai mokinių pasiekimų vertinimo kriterijai. Išskiriami keturi pasiekimų lygiai: slenkstinis (1), patenkinamas (2), pagrindinis (3), aukštesnysis (4). Kai mokinių pasiekimai vertinami pažymiais, jie siejami su pasiekimų lygiais: slenkstinis (1) lygis – 4, patenkinamas (2) lygis – 5–6, pagrindinis (3) lygis – 7–8, aukštesnysis (4) lygis – 9–10.

Nurodomi pasiekimų lygių požymiai skirti vertinti mokinių pasiekimus ir daromą pažangą. Remiantis nurodytais požymiais galima spręsti apie tarpinius mokinių pasiekimus ir daryti apibendrinamuosius vertinimo aprašus pusmečio ir metų pabaigoje.

Aprašant pasiekimų lygių požymius naudotos šios mokinių pasiekimų augimą rodančios skalės ir sąvokos:

Atlikties apimtys:

- minimaliai atlikta (pavyzdžiui, klausant supranta vos kelias nebūtinai pagrindines mintis; pasako ar parašo tik mažąją dalį reikalaujamo teksto, pokalbyje tik glaustai pasako savo nuomonę, etc.).
- iš dalies atlikta (pavyzdžiui, supranta kai kurias sakytinio teksto pagrindines mintis, pasako ar parašo tik dalį reikalaujamo teksto, pokalbyje pasiekia tik dalį komunikacinių intencijų, etc.).
- atlikta didžioji dalis (pavyzdžiui, klausant supranta esmę ir kai kurias detales, pasako ar parašo tekstą beveik pagal visus užduoties reikalavimus, dalyvauja pokalbyje pasiekdamas beveik visas komunikacines intencijas, etc.).
- atlikta visiškai (pavyzdžiui, klausant supranta visas pagrindines mintis, detales, pasako ar parašo tekstą kaip reikalauja užduotis, dalyvauja pokalbyje pasiekdamas reikiamą komunikacinę tikslą, etc.).

Savarankiškumo (taikoma priklausomai nuo kalbos mokėjimo lygio; svarbus dažnumo kriterijus):

- tik padedamas: atlieka užduotį dalyvaujant ar procesą moderuojant mokytojui;
- dažnai padedamas: atlieka užduotį dalyvaujant ir (arba) procesą moderuojant mokytojui, ir (arba) naudodamasis papildomai pateikta medžiaga, ir (arba) vadovaudamasis papildomai pateiktais kriterijais; patartas taiko kai kurias strategijas;
- kartais ir (arba) prireikus padedamas – atlieka užduotį, naudodamasis papildomai pateikta medžiaga ir (arba) vadovaudamasis pateiktais kriterijais, savarankiškai taiko kai kurias strategijas; atlieka užduotį tikslingai klausdamas ar prašydamas patarimų;
- savarankiškai: užduotį atlieka be pagalbos, susidūręs su kliūtimis, randa būdų jas įveikti; tikslingai taiko tinkamas strategijas.

Sudėtingumo (taikoma priklausomai nuo kalbos mokėjimo lygio; svarbūs savarankiškumo ir taisyklingumo kriterijai):

- paprastos užduotys, taisyklingai atliekamos padedant (pavyzdžiui, užduotis pateikiama tiesiogiai, mokiniui įprastu būdu; užduotis atliekama pažįstamame kontekste; sprendimas ir (arba) atsakymas į klausimą randamas, atliekant vieną standartinį žingsnį; atliekant užduotis dažnai reikia pagalbos);
- paprastos užduotys, taisyklingai atliekamos savarankiškai (pavyzdžiui, užduotis pateikiama tiesiogiai, mokiniui įprastu būdu; užduotis atliekama pažįstamame kontekste; sprendimas ir (arba) atsakymas į klausimą randamas, atliekant vieną standartinį žingsnį, tik kartais prireikia pagalbos);
- sudėtingesnės užduotys, atliekamos savarankiškai, bet ne visuomet tinkamai ir (arba) taisyklingai (pavyzdžiui, užduotis pateikiama tiesiogiai arba netiesiogiai, gali būti ir perteklinės informacijos; pateikiami probleminiai klausimai; sprendimas ar atsakymas į klausimą randamas, atliekant 2–3 žingsnius, tačiau ne visuomet tinkamai ir (arba) taisyklingai);
- sudėtingesnės užduotys, atliekamos savarankiškai ir tinkamai ir (arba) taisyklingai (pavyzdžiui, užduotis pateikiama tiesiogiai arba netiesiogiai, gali būti ir perteklinės informacijos; pateikiami probleminiai klausimai; tinkamas sprendimas ar atsakymas į klausimą sėkmingai randamas, atliekant 2–3 žingsnius).

Taisyklingumo (taikoma priklausomai nuo kalbos mokėjimo lygio; svarbūs dažnumo ir sudėtingumo kriterijai):

- iš dalies taisyklingai vartoja paprastas leksines ir gramatines struktūras; tartis ir intonavimas ne visuomet leidžia suprasti, kas norima pasakyti;
- iš esmės taisyklingai vartoja paprastas leksines ir gramatines struktūras; tartis ir intonavimas iš esmės leidžia suprasti, kas norima pasakyti;
- taisyklingai vartoja paprastas ir kai kurias sudėtingesnes leksines ir gramatines struktūras; tartis ir intonavimas leidžia suprasti, kas norima pasakyti;
- taisyklingai vartoja paprastas ir sudėtingesnes leksines ir gramatines struktūras; tartis ir intonavimas visuomet leidžia suprasti, kas norima pasakyti.

Vertinimas užsienio kalbos pamokose – svarbus mokymąsi skatinantis veiksnys. Tai – nuolatinis informacijos apie mokinio mokymo(si) pažangą ir pasiekimus kaupimo, interpretavimo ir apibendrinimo procesas. Vertinimas užsienio kalbos pamokose turi padėti mokiniams mokytis, tobulėti, tapti savarankiškais, atsakingais už mokymosi rezultatus, ugdyti pasitikėjimą savo jėgomis, gebėjimą įsivertinti veiklą ir pasirinkti tinkamiausius mokymosi būdus, spręsti iškilusias problemas, reflektuoti mokymosi rezultatus. Vertinama tai, ko mokiniai buvo mokomi. Stebimas mokinių mokymosi procesas, vertybinės nuostatos. Pateikiant vertinimo informaciją akcentuojamos ne klaidos ar nesėkmės, o tai, kokią pažangą padarė mokiniai. Naudingiausias mokiniui formuojamasis vertinimas, padedantis mokytis. Diagnostinis vertinimas padeda įvertinti nueitą etapą ir numatyti perspektyvą. Apibendrinamasis vertinimas, atliekamas kurso pabaigoje, padeda apžvelgti visą laikotarpį ir nustatyti mokinių pasiekimų lygius. Rengiant formuojamojo ar apibendrinamojo vertinimo užduotis ugdymo procese svarbu atsižvelgti į pasiekimų lygių požymius visiems mokiniams pateikti įvairaus sudėtingumo užduočių, tačiau jos turi atitikti ir neviršyti konkrečiame mokymo(si) konkreste numatyto pasiekti kalbos mokėjimo lygio reikalavimų. Užduotys turėtų būti parengtos taip, kad būtų galimybė vertinti skirtingų pasiekimų sričių gebėjimus. Svarbu, ypač formuojamojo

vertinimo, užduotis parengti taip, kad galima būtų vertinti skirtingų mokinių daromą pažangą ir teikti veiksmingą, mokyti padedantį ir motyvuojantį grįžtamąjį ryšį.

Išorinis apibendrinamasis vertinimas. Organizuojami šie mokymosi pasiekimų patikrinimai: brandos darbas, I VBE dalis ir II VBE dalis.

Mokymosi pagal vidurinio ugdymo programą pasiekimai tikrinami brandos darbu, rengiamu III ar (ir) IV gimnazijos klasėse ir valstybiniu brandos egzaminu.

Pirmosios VBE dalies, rengiamos pirmaisiais vidurinio ugdymo programos metais, užduoties struktūra:

- užsienio kalbos (pirmosios) mokymo(si) turinio ir pasiekimų sritys procentais tarpinio patikrinimo užduotyje:

Mokymo(si) turinio sritys	Pasiekimai		Užduoties taškai procentais
	Recepcija: rašytinio teksto supratimas (A2)	Recepcija: sakytinio (audiovizualinio) teksto supratimas (A1, A3)	
Kalbiniai komunikaciniai gebėjimai	50	50	100

Pastaba. Lentelėje pateikti skaičiai yra orientaciniai, užduotyje galima iki 5 procentų paklaida.

Užduotis rengiama centralizuotai, pateikiama ir atliekama elektroninėje užduoties atlikimo sistemoje.

Antrosios VBE dalies, vykdomos baigiamojoje vidurinio ugdymo programos klasėje, užduoties struktūra:

- užsienio kalbos (pirmosios) mokymo(si) turinio ir pasiekimų sritys procentais brandos egzamino užduotyje:

Mokymo(si) turinio sritys	Pasiekimai		Užduoties taškai procentais
	Rašytinio teksto produkavimas (B2), rašytinė interakcija (C2), teksto mediacija (D1)	Sakytinio teksto produkavimas (B1), sakytinė interakcija (C1), mediacija (D1)	
Kalbiniai komunikaciniai gebėjimai	50	50	100

Pastaba. Lentelėje pateikti skaičiai yra orientaciniai, užduotyje galima iki 5 procentų paklaida.

Brandos egzamino užduotis rengiama ir vertinama centralizuotai.

Užsienio kalba (antroji)

Mokiniui naudingiausias visą mokymo(si) laikotarpį dominuojantis formuojamasis (ugdomasis) vertinimas, kurio paskirtis – padėti mokiniams mokytis, tapti sąmoningais ir savarankiškais besimokančiais, suteikiant konstruktyvią grįžtamąją informaciją. Formuojamasis vertinimas yra nuolatinis informacijos apie mokinių žinias, supratimą, gebėjimus, nuostatas rinkimas ir analizavimas, tos informacijos panaudojimas planuojant, koreguojant numatytas mokymo(si) veiklas, grįžtamosios informacijos mokiniams mokymo(si)

proceso metu teikimas, mokinių įsivertinimo ir vienas kito vertinimo gebėjimų ugdymas. Formuojamasis vertinimas nesiejamas su pažymio parašymu. Jis sukuria prielaidas mokiniams pasitikėti mokytoju, geranoriškai bendradarbiauti įveikiant mokymosi sunkumus. Mokytojas aiškina, pataria, pozityviai komentuoja mokinio veiklą.

Kokybiniai ir kiekybiniai mokinių užsienio kalbos atlikčių požymiai, kurie yra pagrindiniai mokinių pasiekimų vertinimo kriterijai. Išskiriami keturi pasiekimų lygiai: slenkstinis (1), patenkinamas (2), pagrindinis (3), aukštesnysis (4). Kai mokinių pasiekimai vertinami pažymiais, jie siejami su pasiekimų lygiais: slenkstinis (1) lygis – 4, patenkinamas (2) lygis – 5-6, pagrindinis (3) lygis – 7-8, aukštesnysis (4) lygis – 9-10.

Nurodomi pasiekimų lygių požymiai skirti vertinti mokinių pasiekimus ir daromą pažangą. Remiantis nurodytais požymiais galima spręsti apie tarpinius mokinių pasiekimus ir daryti apibendrinamuosius vertinimo aprašus pusmečio ir metų pabaigoje.

Aprašant pasiekimų lygių požymius naudotos šios mokinių pasiekimų augimą rodančios skalės ir sąvokos:

atlikties apimtys:

- minimaliai atlikta (pvz., klausydamas supranta vos kelias nebūtinai pagrindines mintis; pasako ar parašo tik mažąją dalį reikalaujamo teksto, pokalbyje tik glaustai pasako savo nuomonę);
- iš dalies atlikta (pvz., supranta kai kurias sakinio teksto pagrindines mintis, pasako ar parašo tik dalį reikalaujamo teksto, pokalbyje pasiekia tik dalį komunikacinių intencijų);
- atlikta didžioji dalis (pvz., klausydamas supranta esmę ir kai kurias detales, pasako ar parašo tekstą beveik pagal visus užduoties reikalavimus, dalyvauja pokalbyje pasiekdamas beveik visas komunikacines intencijas);
- atlikta visiškai (pvz., klausydamas supranta visas pagrindines mintis, detales, pasako ar parašo tekstą kaip reikalauja užduotis, dalyvauja pokalbyje pasiekdamas reikiamą komunikacinę tikslą);

savarankiškumo (taikoma priklausomai nuo kalbos mokėjimo lygio; svarbus dažnumo kriterijus):

- tik padedamas: atlieka užduotį dalyvaujant ar procesą moderuojant mokytojui;
- dažnai padedamas: atlieka užduotį dalyvaujant (procesą moderuojant) mokytojui ir (arba) naudodamasis papildomai pateikta medžiaga (vadovaudamasis papildomai pateiktais kriterijais); patartas taiko kai kurias strategijas;
- kartais (prireikus) padedamas – atlieka užduotį, naudodamasis papildomai pateikta medžiaga (vadovaudamasis pateiktais kriterijais), savarankiškai taiko kai kurias strategijas; atlieka užduotį tiksliai klausdamas ar prašydamas patarimų;
- savarankiškai: užduotį atlieka be pagalbos, susidūręs su kliūtimis, randa būdų jas įveikti; tiksliai taiko tinkamas strategijas;

sudėtingumo (taikoma priklausomai nuo kalbos mokėjimo lygio; svarbūs savarankiškumo ir taisyklingumo kriterijai):

- paprastos užduotys, taisyklingai atliekamos padedant (pvz., užduotis pateikiama tiesiogiai, mokiniui įprastu būdu; užduotis atliekama pažįstamame kontekste; sprendimas (atsakymas) į klausimą randamas, atliekant vieną standartinį žingsnį; atliekant užduotis dažnai reikia pagalbos);
- paprastos užduotys, taisyklingai atliekamos savarankiškai (pvz., užduotis pateikiama tiesiogiai, mokiniui įprastu būdu; užduotis atliekama pažįstamame kontekste; sprendimas (atsakymas) į klausimą randamas, atliekant vieną standartinį žingsnį, tik kartais prireikia pagalbos);
- sudėtingesnės užduotys, atliekamos savarankiškai, bet ne visuomet tinkamai (taisyklingai) (pvz., užduotis pateikiama tiesiogiai arba netiesiogiai, gali būti ir perteklinės informacijos; pateikiami probleminiai klausimai; sprendimas ar atsakymas į klausimą randamas, atliekant 2-3 žingsnius, tačiau ne visuomet tinkamai (taisyklingai));
- sudėtingesnės užduotys, atliekamos savarankiškai ir tinkamai (taisyklingai) (pvz., užduotis pateikiama tiesiogiai arba netiesiogiai, gali būti ir perteklinės informacijos; pateikiami probleminiai klausimai; tinkamas sprendimas ar atsakymas į klausimą sėkmingai randamas, atliekant 2-3 žingsnius);

taisyklingumo (taikoma priklausomai nuo kalbos mokėjimo lygio; svarbūs dažnumo ir sudėtingumo kriterijai):

- iš dalies taisyklingai vartoja paprastas leksines ir gramatines struktūras; tartis ir intonavimas ne visuomet leidžia suprasti, kas norima pasakyti;
- iš esmės taisyklingai vartoja paprastas leksines ir gramatines struktūras; tartis ir intonavimas iš esmės leidžia suprasti, kas norima pasakyti;
- taisyklingai vartoja paprastas ir kai kurias sudėtingesnes leksines ir gramatines struktūras; tartis ir intonavimas leidžia suprasti, kas norima pasakyti;
- taisyklingai vartoja paprastas ir sudėtingesnes leksines ir gramatines struktūras; tartis ir intonavimas visuomet leidžia suprasti, kas norima pasakyti.

Rengiant formuojamojo ar apibendrinamojo vertinimo užduotis ugdymo procese svarbu atsižvelgti į pasiekimų lygių požymius ir visiems mokiniams pateikti įvairaus sudėtingumo užduočių, tačiau jos turi atitikti konkrečiame mokymosi konkcentre numatytus pasiekti kalbos mokėjimo lygio reikalavimus ir jų neviršyti. Užduotys turėtų būti parengtos taip, kad būtų galimybė vertinti skirtingų pasiekimų sričių gebėjimus. Svarbu, ypač formuojamojo vertinimo, užduotis parengti taip, kad galima būtų vertinti skirtingų mokinių daromą pažangą ir teikti veiksmingą, mokyti padedantį ir motyvuojantį grįžtamąjį ryšį.